

# TILLADELSE TIL RÅSTOFINDVINDING

MATR. 87CK, KLEMENSKER, BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE  
OFFENTLIGGØRELSESDATO: 28. OKTOBER 2019

Bornholms Regionskommune  
Center for Natur, Miljø og Fritid  
J.nr.: 01.09.00P19-0058

## Ansøger og indvinder:

AB Betonvarer v/Bent  
Andersen  
Fabriksvej 13  
3782 Klemensker

Tlf.: 56966077

Mail: post@ab-beton.dk

CVR 10383587

## Indhold

Læsevejledning .....	2
Råstofindvindingstilladelse .....	2
1. VVM-screening .....	3
2. Indvinding .....	3
3. Overjord og muld .....	3
4. Sikkerhedsstillelse .....	3
5. Omfanget af retten til at indvinde .....	4
6. Afstandskrav .....	4
7. Adgangsveje og interne veje .....	5
8. Brændstoftanke .....	5
9. Kemiske midler .....	5
10. Driftstid .....	5
11. Støj og støjdæpende foranstaltninger .....	6
12. Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer .....	6
13. Støv .....	7
14. Råstofkvalitet .....	7
15. Affald .....	7
16. Tilsyn .....	8
17. Inddragelse af tilladelse .....	8
18. Konkurs m.v. ....	8
19. Ejer- og brugerforhold .....	8
20. Indberetning af indvundne mængder, råstofafgift og -undersøgelser .....	8
21. Fortidsminder .....	8
22. Naturmæssige forhold .....	9
23. Drikkevandsforhold .....	9
24. Offentliggørelse og klagegang .....	9
Redegørelse .....	11
1. Ansøgningen .....	11
2. Forhold til vandindvindingsinteresser og grundvandsbeskyttelse .....	11
3. Forhold vedrørende naturværdierne .....	11
4. Fredninger .....	12
5. Trafik .....	12
6. Beregning af sikkerhedsstillelse .....	12
7. Proces og høring .....	12
8. Orientering om den endelige afgørelse .....	14
9. Bilag .....	14

## Læsevejledning

Denne tilladelse til råstofindvinding er delt op i to dele samt nogle bilag. Hvor første del beskriver hvilke vilkår samt fysiske såvel som juridiske rammer, indvindingen skal foregå under, beskriver redegørelsen til sidst baggrunden for disse. Det er således hensigten, at redegørelsen skulle kunne forklare hvorfor vilkår og retningslinjer er udformet som de er, samt give en kort beskrivelse af historikken og de øvrige arealinteresser som knytter sig til det omgivende landskab. Begge dele er forsynet med en indholdsfortegnelse, således at det er muligt, at benytte redegørelsen til opslag, hvis der optræder spørgsmål til baggrunden for indholdet i den første del af tilladelsen.

## Råstofindvindingstilladelse

### Tilladelse til at indvinde sand på matr. nr. 87ck, Klemensker

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, giver hermed tilladelse til indvinding af indtil 500 m<sup>3</sup> sand pr. år (regnet gennemsnitlig over en 3 års periode) på et areal udgørende ca. 0.5 ha. Området ligger på del af matr. nr. 87ck, Klemensker og er ejet af indvinder. Der gives tilladelse til at grave ned til en maksimal dybde af 2 meter over grundvandsstand. Tilladelsen er gældende fra 28. oktober 2019 - 28. oktober 2029.

Arbejdet må ikke påbegyndes, før følgende betingelser er opfyldt:

- Graveområdet skal være tydeligt sat af i marken efter nærmere aftale med Center for Natur, Miljø og Fritid.
- Bornholms Regionskommune skal have sikkerhed i form af garanti fra pengeinstitut eller kautionsforsikring. Sikkerhedens størrelse kan først beregnes af Center for Natur, Miljø og Fritid, når en grave- og efterbehandlingsplan er godkendt
- Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser (jf. afsnit 22).
- Jf. lov om registrering af ledningsejere<sup>1</sup> § 9 skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.
- Det skal sikres, at ledningsejere, der måtte have kabler eller lignende nedgravet i arealerne, er hørt, inden arbejdet med jordafrømning påbegyndes. Aftaler om kabler eller andet, der skal flyttes, træffes imellem den respektive ledningsejer og indvinder. Omlægningen betales af indvinder.
- Klagefristen skal være udløbet. Hvis der er indgivet klage, skal klagesagen være afgjort, før tilladelsen kan udnyttes.

### I tilladelse til indvinding af råstoffer er der lagt vægt på:

- Arealet er en aktiv grusgrav og har været det i 100 år.
- At aktiviteten vil være en fortsættelse af forhenværende råstoffilladelse.
- At aktiviteten ikke har væsentlig negativ påvirkning for drikkevands- og grundvandsinteresser, samt natur- og kulturinteresser

---

<sup>1</sup> lovbek. nr. 578 af 6. juni 2011. Lov om registrering af ledningsejere

## 1. VVM-screening

I henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1225 af 25/10/2018 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), skal der foretages en vurdering af, om en tilladelse til råstofindvinding på grund af art, dimensioner eller placering må forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Ansøger har VVM-screenet det ansøgte, som efterfølgende er sendt i stjernehøring internt i Center for Natur, Miljø og Fritid. Center for Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at råstofindvindingen ikke foranlediger, at ansøger skal udarbejde en Miljøkonsekvensrapport (VVM rapport) (se vedlagte bilag A om afgørelse om ikke VVM-pligt).

Det vurderes, at vejledende grænseværdier for støj og vibrationer vil kunne overholdes. Det vurderes, at påvirkningen i forhold til støv forbliver uændret. Det vurderes, at den landskabelige og naturmæssige påvirkning bliver tilfredsstillende håndteret med efterbehandlingsplanen. Samlet set vurderes det, at projektet hverken på baggrund af dimension, placering eller karakter vil give anledning til væsentlige påvirkninger af miljøet.

## 2. Indvinding

1. Indvinding af råstoffer kan finde sted inden for det på kortbilag 2 viste graveområde.
2. Gravningen skal foregå i de etaper, som er beskrevet i bilag B.
3. Indvindingen skal tilrettelægges på en sådan måde, at skråningerne er stabile, og ikke frembyder fare for nedskridning.
4. Der må højst indvindes 500 m<sup>3</sup> råstoffer om året (regnet gennemsnitlig over en 3 års periode), heraf maksimalt 2 meter over grundvandsspejl.
5. Råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet.

## 3. Overjord og muld

1. Afrømmet overjord og muld deponeres indenfor det tilladte grave- og arbejdsområde angivet på kortbilag 2 med henblik på senere anvendelse til efterbehandling. Depotet skal fjernes i forbindelse med efterbehandlingen.
2. Muld og råjord skal opbevares i adskilte depoter.
3. Midlertidige depoter af jord med indhold af humus f.eks. muld, tørvejord og lignende, må ikke overstige 2 m i højden, for at bibeholde mest muligt af den biologiske værdi samt hindre uheldige nedbrydningsprocesser med forureningsrisiko til følge.
4. Jord med humus i må ved efterbehandlingen, ikke tildækkes af andre jordarter, placeres under grundvandsspejlet eller nærmere end 20 m. fra bredden af gravesøen. Dette så indholdet af organisk materiale ved tildækning eller placering under grundvandsspejl ikke giver risiko for forurening af grundvandet på grund af nedbrydning af organisk materiale.
5. Jordlagene skal opbygges således, at jorden giver de bedste betingelser for plantevækst.

## 4. Sikkerhedsstillelse

Center for Natur, Miljø og Fritid skal have sikkerhed i form af en garanti fra et pengeinstitut eller kautionsforsikring. Sikkerhedens størrelse kan først beregnes af regionskommunen, når en grave- og efterbehandlingsplan er godkendt. Indvinding kan først påbegyndes når en sikkerhedsstillelse er stillet som garanti.

Garantien fra pengeinstitut eller kautionsforsikring skal være i form af depositum, bankgaranti, kautionsforsikring eller lignende. Sikkerheden må ikke være tidsbegrænset. Sikkerheden vil ikke blive frigivet af regionskommunen, før efterbehandlingsarbejdet er tilendebragt og godkendt.

Garantiens størrelse, som bliver beregnet af Center for Natur, Miljø og Fritid efter at grave- og efterbehandlingsplanen er godkendt, er et overslag over, hvad det vil koste at lade efterbehandlingsarbejderne udføre af en fremmed entreprenør.

Ved beregning af garantiens størrelse vil det blive forudsat, at efterbehandlingen af skrån timer foregår på den måde, at den øverste halvdel dozes ned og bruges til at give skrån timerne den rette hældning. Det gør opbygnings- og reguleringsarbejdet lettere.

Pengeinstitut eller kautionsforsikring skal pristalsregulere garantien automatisk en gang om året med Danmarks Statistiks pristal for jordarbejder m.v. og med den aktuelle dato som udgangspunkt af hovedstolen og opsummeringen af de enkelte års tillæg. Som alternativ til en årlig pristalsregulering kan den sammenlagte regulering over tilladelsens 10-årige løbetid, tillagt det år der forventes at blive anvendt herefter til efterbehandlingen, altså i alt 11 år, tillægges garantibeløbet. Valget imellem disse to muligheder aftales imellem indvinder og Center for Natur, Miljø og Fritid, inden beløbet deponeres.

Center for Natur, Miljø og Fritid kan til enhver tid ændre garantiens størrelse, hvis forudsætningerne for beregningen ændres. Hvis der graves eller skrån timerne efterbehandles på en anden måde, vil garantibeløbet ofte skulle forhøjes, hvorfor Center for Natur, Miljø og Fritid skal have besked, hvis gravningen eller efterbehandlingen ønskes foretaget på en anden måde end forudsat.

## **5. Omfanget af retten til at indvinde**

Området, hvor indvindingen m.v. må ske, er på ca. 0.5 ha. - og fremgår af vedlagte kortbilag 2.

Tilladelsen gælder indvinding af sand.

Indvinding af andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, skal anmeldes til Center for Natur, Miljø og Fritid (jf. råstoflovens § 9 stk.2). Anmeldelsen skal ske senest 4 uger efter, at den nye indvinding er startet, og vilkårene i nærværende tilladelse skal fortsat overholdes. Derefter har Center for Natur, Miljø og Fritid inden for de næste 4 uger mulighed for at forbyde den nye indvinding eller stille ændrede vilkår på grund af den ændrede indvinding.

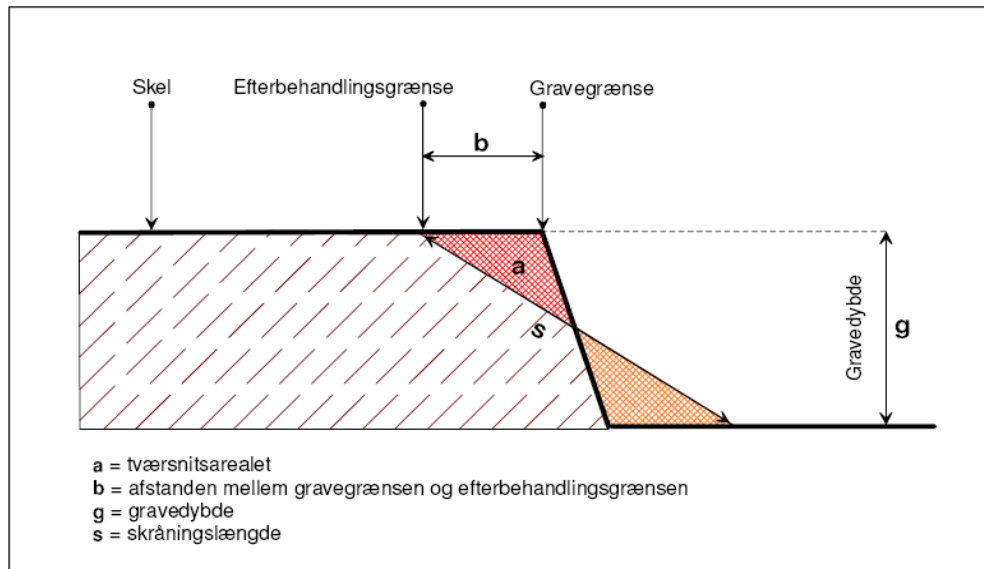
Indvinding andre steder på ejendommen, end det areal som tilladelsen omfatter, kræver en ny tilladelse efter råstofloven<sup>2</sup>.

## **6. Afstandskrav**

Der må ikke rømmes muld og overjord af eller graves tættere naboskel end 13 meter. Graveskrån timer mod skel må ikke være stejlere end 1:2. Dog kan der, efter forudgående aftale med Center for Natur, Miljø og Fritid, efterlades stejlere skrån timer, hvor digesvalerne yngler, så længe det ikke medfører en risiko for skred, der kan påvirke naboejendomme.

---

<sup>2</sup> LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer



Figur 1

## 7. Adgangsveje og interne veje

Til- og frakørsel fra graveområdet sker via Fabriksvej.

I opbygning af interne veje og/eller pladser, må der ikke anvendes asfaltprodukter, eller andre produkter, som kan medføre en forureningsrisiko.

Eventuel skiltning, skal overholde gældende regler.

Veje skal holdes i en fornuftig stand og der skal vandes efter behov, så unødige støjgener og støvudvikling begrænses mest muligt.

## 8. Brændstoftanke

Benzin og olie m.v. (mineralolieprodukter) må ikke opbevares på graveområdet. Ønsker virksomheden på et senere tidspunkt dette ændret, skal der søges om tilladelse hertil.

Eventuelle mobile tankanlæg må ikke placeres fast i grusgraven uden foregående aftale med Center for Natur, Miljø og Fritid. Ved tankning fra mobile tankanlæg, skal det sikres, at der ikke kan ske forurening af omgivelserne. Dette kan f.eks. ske ved anvendelse af oliesugende måtter eller lign. i forbindelse med tankning.

## 9. Kemiske midler

Der må hverken under eller efter råstofgravningen bruges kemiske midler i råstofgraven, f.eks. til at bekæmpe planter, støv eller andet.

## 10. Driftstid

Anvendelse (og evt. reparation mm) af grave og transportmateriel under indvindingen må kun finde sted mandag-fredag fra kl. 7-14.

## 11. Støj og støjdæmpende foranstaltninger

Råstofgravens eksterne støjniveau (ved nærmeste boligers udendørs opholdsarealer, gårdspladser o. lign.) – målt efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledninger nummer 6/1984 eller beregnet efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nummer 5/1993 – og angivet som det ækvivalente, korrigerede lydniveau i dB (A), må ikke overstige grænseværdierne, som fremgår af Tabel 1.

Mandag-fredag kl. 07.00-18.00 lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag-fredag kl. 18.00-22.00 Lørdag kl. 14.00-22.00 Søn- og helligdage kl. 07-22	Alle dage kl. 22.00-07.00
55 dB (A)	45 dB (A)	40 dB (A)

Tabel 1 Grænseværdier for ekstern støj fra virksomheder i det åbne land.

Maksimalværdien af støjniveauet i driftsperioderne er således på 55 dB(A).

Såfremt der fremkommer klager over støjgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støjniveauet efter de retningslinjer, som er angivet i ovennævnte vejledning fra Miljøstyrelsen. Alle udgifter hertil afholdes af virksomheden. Målingerne eller beregningerne skal foretages af et firma, der enten er autoriseret til det eller godkendt af tilsynsmyndigheden. Center for Natur, Miljø og Fritid kan normalt højst kræve sådanne målinger eller beregninger udført en gang årligt. Der kan dog være behov for opfølgende målinger eller beregninger, for at sikre at eventuelle afbødende foranstaltninger har haft den tiltænkte støjreducerende effekt.

Målingerne eller beregningerne skal ske efter den senest udgivne vejledning fra Miljøstyrelsen. Det skal aftales med Center for Natur, Miljø og Fritid, hvor der skal måles.

Hvis målingerne eller beregningerne viser, at støjen er højere end tilladt, skal virksomheden sørge for, at der bliver gjort noget for at dæmpe støjen. Nye målinger eller beregninger skal kunne bevise, at støjen derefter ligger indenfor det tilladte.

## 12. Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af virksomhedens bidrag til lavfrekvent støj og infralyd, målt indendørs i de berørte bygninger, overstiger følgende grænser:

Anvendelse	A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder i børneinst. og lign.		
Aften/nat (kl. 18-07)	20	85
Dag (kl. 07-18)	25	85
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Tabel 2 Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 Pa). Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde, hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med 5 dB

Driften af virksomheden må ikke medføre, at udsendelse af vibrationer, målt som accelerationsniveau indendørs i de berørte bygninger, overstiger følgende grænser:

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau Law i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 18-07	75
Børneinstitutioner og lignende	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 07-18	80
Kontorer, undervisningslokaler, og lign.	80
Erhvervsbebyggelse	85

**Tabel 3 Grænseværdier for vibrationer, dB re 10<sup>-6</sup> m/s<sup>2</sup>. Grænseværdierne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S.**

**Note: For kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.**

Såfremt der fremkommer klager over støjgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støj-niveauet efter de retningslinjer, som er angivet i afsnit 3 (lavfrekvent støj og infralyd) og 4 (vibrationer) i "Orientering fra Miljøstyrelsen", nr. 9, 1997 om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø. Målingerne eller beregningerne foretages af et firma, der enten er autoriseret til det eller godkendt af tilsynsmyndigheden. Skriftlig rapport over målinger og beregninger fremsendes til tilsynsmyndigheden. Alle udgifter hertil afholdes af virksomheden. Målinger eller beregninger udføres normalt højst en gang om året. Hvis målingerne viser, at den lavfrekvente støj, infralyd eller vibrationerne er for store, skal de dæmpes. Derefter skal der laves nye målinger, som dokumenterer, at grænseværdierne nu overholdes.

Grænseværdierne for lavfrekvent støj og infralyd i tabel 2 anses for overholdt, når et konkret måleresultat, uden tillæg eller fradrag for målingens ubestemthed, er lig med eller under den pågældende grænse.

Grænseværdierne for vibrationer i tabel 3 anses for overholdt, når et konkret måleresultat ikke overskrider den pågældende grænse.

### 13. Støv

Driften af virksomheden må ikke medføre støvgener uden for indvindingsområdet. Hvis det sker, skal der gøres noget for at forhindre støvet fra graven såvel som fra tilkørselsvejen i at opstå eller brede sig. Dette kan f.eks. ske ved vanding af interne veje og tilkørselsvej, depoter/lagerbunker og gravefronter mv.

Såfremt der fremkommer klager over støvgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende få mængden af støv fra arbejdspladsen målt af et firma, der er autoriseret til det, eller som Center for Natur, Miljø og Fritid har godkendt.

### 14. Råstofkvalitet

Virksomheden har, i henhold til gældende version af Råstofplan for Bornholm, pligt til at oparbejde råstofmaterialerne i overensstemmelse med materialets optimale muligheder i forhold til deres kvalitet.

### 15. Affald

Råstofgraven må ikke bruges til at opbevare fyld, affald eller andet, der ikke stammer fra graven.

Det affald, der kommer fra driften af råstofgraven, skal samles sammen og fjernes efter de regler, der gælder i Bornholms Regionskommune.

## **16. Tilsyn**

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid skal, jf. råstoflovens § 31, skt. 1, føre tilsyn med indvindingen. Efter loven har regionskommunens medarbejdere adgang til området uden retskendelse for at se, om virksomheden overholder lovene og de vilkår, der er stillet.

Virksomheden har pligt til at rette sig efter de anvisninger, den tilsynsførende meddeler.

## **17. Inddragelse af tilladelse**

Center for Natur, Miljø og Fritid kan efter loven kalde en tilladelse tilbage i tilfælde af, at virksomheden groft eller gentagende gange overtræder vilkår eller lovene i øvrigt. Tilladelsen bortfalder ligeledes, medmindre andet fremgår af tilladelsens vilkår, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år (jf. råstoflovens § 10 stk. 7).

## **18. Konkurs m.v.**

Hvis indvinderens virksomhed går konkurs, i betalingsstandsning eller lignende, har såvel indvinderen som ejendommens ejer pligt til at give Center for Natur, Miljø og Fritid besked herom.

## **19. Ejer- og brugerforhold**

Center for Natur, Miljø og Fritid skal altid holdes underrettet om, hvem der ejer det område, indvindingen sker på.

Center for Natur, Miljø og Fritid skal altid holdes underrettet om, hvem der står for indvindingen.

En eventuel ny indvinder skal overholde vilkår og retningslinjer m.v. i nærværende tilladelse, samt følge den eksisterende grave- og efterbehandlingsplan eller fremkomme med forslag til en ny plan, som Center for Natur, Miljø og Fritid skal godkende.

## **20. Indberetning af indvundne mængder, råstofafgift og -undersøgelser**

Virksomheden har hvert år pligt til at indberette til Center for Natur, Miljø og Fritid om arbejdet med indvindingen, herunder hvilke materialer og hvor meget der er indvundet. Virksomheden skal lave en indberetning for hver råstofgrav. Oplysningerne videregives til Danmarks Statistik.

Virksomheden skal betale en afgift til staten for hver m<sup>3</sup>, der indvindes. Afgiften opkræves af Skat.

Inden tre måneder efter eventuelle boringer m.v. efter råstoffer i jorden skal resultaterne indberettes til De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS).

## **21. Fortidsminder**

Beskyttede jord- og stendiger i området må ikke fjernes, tildækkes eller beskadiges.

Der er ingen fredede fortidsminder eller andre fredninger i nærheden af det ansøgte område og det ansøgte område ligger ikke indenfor et kulturarvsareal af national betydning. Bornholms Museum er hørt og har ingen bemærkninger. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser. Bornholms Museum skal underrettes ved fund af arkæologisk betydning.

## 22. Naturmæssige forhold

Der er ingen nævneværdig natur i området.

## 23. Drikkevandsforhold

Råstofgraven ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, et OSD-område, samt i et grundvandsdannende opland til borer tilhørende Klemensker Vandværk.

Dette medfører, at råstofindvindingen skal ske inden for visse rammer, så der ikke opstår risiko for drikkevandskvaliteten. Ansøgningen tager højde for dette, herunder:

- At afgravning ikke sker lavere end 2 m over højeste grundvandsstand
- At der ikke sker aktiv sænkning af grundvandsstanden
- At brug og oplag af miljøfremmede stoffer sker med særlig omtanke og under tilsyn fra kommunen

## 24. Offentliggørelse og klagegang

Fristen for at klage er 4 uger fra den dato, tilladelsen offentliggøres på regionskommunens hjemmeside. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Hvis du ønsker at klage over råstofforholdet eller VVM-afgørelsen, skal du klage til den myndighed, der har truffet afgørelsen (1. instans), ved anvendelse af digital selvbetjening (Klageportalen, der findes på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) og [www.virk.dk](http://www.virk.dk)). Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening.

Du logger på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) eller [www.virk.dk](http://www.virk.dk) - typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klagen skal være skriftlig og skal så vidt muligt angive, på hvilke punkter den påklagede afgørelse anses for urigtig eller mangelfuld.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indgives uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Eventuel fritagelse for brug af Klageportalen forudsætter, at klager indsender en begrundet anmodning herom til den myndighed, der har truffet den påklagede afgørelse (1. instans). Denne myndighed videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

### Gebyr

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr. Gebyrets størrelse differentieres, alt efter om klager er en borger eller en virksomhed/organisation.

Indgives flere klager over samme afgørelse, opkræves der et gebyr for hver selvstændig klageskrivelse.

Hvis flere klageberettigede indgiver en samlet klage, betales ét klagegebyr. Hvis blot en af klagerne er en virksomhed, en organisation eller en offentlig myndighed opkræves gebyrsatsen gældende for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. For yderligere information henvises der til Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside, [nmkn.dk](http://nmkn.dk).

### **Klage efter Råstofloven**

Tilladelsen er givet efter §§ 7 og 10 i råstofloven<sup>3</sup>. Afgørelsens adressat samt alle, der må antages at have en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, kan klage over tilladelsen efter råstofloven. Eventuelle klager behandles af Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter reglerne i råstofloven.

Klageberettigede er:

- adressaten for afgørelsen
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

En klage over råstoffor tilladelsen har opsættende virkning, og eventuelt indkomne klager skal være færdigbehandlet ved Miljø- og Fødevarerklagenævnet, eller den opsættende virkning skal være ophævet, inden tilladelsen kan udnyttes.

### **Klage efter Planloven**

Vurderingen af påvirkningen af miljøet er foretaget efter §21 i VVM-bekendtgørelsen<sup>4</sup>. Enhver med retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter planloven (VVM-screeningen), for så vidt angår retlige spørgsmål. Klagen stiles til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettigede er:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren(e) af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

En klage over VVM-afgørelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan dog ved rettidig klage beslutte, at en meddelt tilladelse ikke må udnyttes, før klagen er færdigbehandlet.

### **Søgsmål**

Hvis det ønskes at indbringe afgørelsen for domstolene, skal dette i så fald ske inden 6 måneder efter, at denne tilladelse er offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside.

---

<sup>3</sup> LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

<sup>4</sup> Lovbek. nr. 448 af 10. maj 2017 (VVM bekendtgørelsen)

# Redegørelse

1.	Ansøgningen	13
2.	Planforhold	13
3.	Forhold til vandindvindingsinteresser og grundvandsbeskyttelse	13
4.	Forhold vedrørende naturværdierne	16
5.	Fredninger	22
6.	Trafik	22
7.	Beregning af sikkerhedsstillelse	23
8.	Jordforureningsmæssige forhold	23
9.	Jord i råstofgrave	23
10.	Brændstoftanke	23
11.	Proces og høring	23
12.	Orientering om den endelige afgørelse	24
13.	Bilag	24

I det følgende redegøres nærmere for baggrunden for og relevante forhold knyttet til denne råstoftilladelse.

## 1. Ansøgningen

AB Beton har d. 19. juni 2019 søgt Bornholms Regionskommune om tilladelse til indvinding af sand på et ca. 0.5 ha stort areal på del af matr. nr. 87ck, Klemensker.

Ansøger har ansøgt om tilladelse til at indvinde indtil 500 m<sup>3</sup> sand pr. år (regnet gennemsnitlig over en 3 års periode), heraf 0 m<sup>3</sup> under grundvandsspejl. Graveområdet udgør 0.5 ha af et større arbejdsområde. Graveområdet er identisk med det senest tilladte graveområde. Ansøger har søgt om en driftstid på hverdage i tidsrummet 7.00 – 14.00.

## 2. Forhold til vandindvindingsinteresser og grundvandsbeskyttelse

Bagge Å og en lille sø ligger omtrent 100 meter vest fra graveområdet.

Graveområdet ligger på et område med særlige drikkevandsinteresser og et område som er karakteriseret som nitratfølsomt drikkevandsområde. Gravningen har ikke vist sig at have påvirkning på grundvandet, så de fastsatte vilkår er tilstrækkelige for grundvandsbeskyttelsen.

Sandindvinderen behøver ikke at vedblive med at have aftale med Klemensker vandværk om udtagelse af vandprøver hvert år i august måned. Vandværket tager i selv sådanne prøver rutinemæssigt.

Ændrer grundvandskemien sig i en for drikkevands indvindingen uheldig retning som følge af sandindvindingen vil Bornholms Regionskommune være berettiget til at tage indvindingen og dens vilkår op til fornyet overvejelse.

## 3. Forhold vedrørende naturværdierne

Projektområdet grænser op til og overlapper flere steder lidt med arealer med skov. Der er dog ikke tale om fredsskov, og kun skov helt i kanten af projektområdet er på kort registreret som skov. Projektet forudsætter ikke rydning af egentlig skov.

Afstanden til nærmeste § 3-beskyttede naturareal er ca. 120 m.

Bornholms Regionskommune er ikke bekendt med, at der er registreret beskyttede arter på arealet.

Afstanden til nærmeste Natura 2000-område er ca. 5,4 km.

#### 4. Fredninger

Der er ingen fredninger eller oldtidsfund inden for området.

#### 5. Trafik

Trafikken til graveområdet vil foregå via Fabriksvej. Påvirkningen af naboejendommene vil fortsætte uændret, eftersom aktiviteten i graveområdet, samt trafikken til og fra området vil fortsætte på samme niveau som i dag.

Trafik på offentlig vej hører ikke ind under råstofmyndighedens administrationsområde, og er derfor ikke noget, som kan justeres yderligere igennem en tilladelse efter råstofloven.

I tilfælde af at grusgraven bliver misbrugt af fremmede personer f.eks. til deponering af affald, terrænkørsel mm, kan tilsynsmyndigheden forlange, at der skal opsættes bom eller kæde, der skal holdes aflåst udenfor arbejdstid. Eventuel skiltning til virksomheden skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler for skiltning i det åbne land.

#### 6. Beregning af sikkerhedsstillelse

Når Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har godkendt efterbehandlingsplanen, skal indvinder stille bankgaranti som sikkerhed for at området kan efterbehandles som planlagt efter endt indvinding. Beløbets størrelse vil blive beregnet af Center for Natur, Miljø og Fritid ud fra et kvalificeret skøn over omkostningerne ved efterbehandlingen. Beløbet afhænger bl.a. af størrelsen af det åbne indvindingsområde samt indvindingsmetode m.v. Beløbet skal indekseres som beskrevet i tilladelsesafsnittet. I tilfælde af ændring af grave- og efterbehandlingsplanen, kan der opstå et behov for justering af sikkerhedsstillelsen, som i givet fald vil blive beregnet på ny og reguleret i forhold til de faktiske forhold.

#### 7. Proces og høring

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen er der udført en forhøring.

##### Forhøring

Ansøgning og kortbilag var sendt i forhøring fra d. 6. september – 30. september 2019, hvor materialet var offentliggjort på regionskommunens hjemmeside og sendt til borgere indenfor 300 meters afstand af graveområdet, samt Indvinder, Bornholms Museum [fon@bornholmsmuseer.dk](mailto:fon@bornholmsmuseer.dk), Naturstyrelsen Bornholm [bon@nst.dk](mailto:bon@nst.dk), Danmarks Naturfredningsforening Bornholm [bornholm@dn.dk](mailto:bornholm@dn.dk), Dansk Ornitologisk Forening Bornholm [Bornholm@dof.dk](mailto:Bornholm@dof.dk), Dansk Botanisk Forening [nbu@snm.ku.dk](mailto:nbu@snm.ku.dk), Friluftsrådet Bornholm [posttilkurt@gmail.com](mailto:posttilkurt@gmail.com), Kulturstyrelsen [post@kulturstyrelsen.dk](mailto:post@kulturstyrelsen.dk), TDC [tdckabel@tdc.dk](mailto:tdckabel@tdc.dk), Bornholms Energi og Forsyning [beof@beof.dk](mailto:beof@beof.dk), Formanden for Klemensker Land- & Byforening

Der indkom flere positive tilbagemeldinger.

Der indkom 2 høringssvar, som kommunen, herunder råstofmyndigheden, har taget hensyn til i denne råstof tilladelse.

En borger skrev ”afstand på mindst 10 m til beboelse virker meget tæt, måske med risiko for at skrænterne kan falde”. 8 personer skrev sammenfattende i et samlet indsigelsesbrev at 1) de frygter, at råstofaktiviteten kan få alvorlige følger for fundamenterne for naboernes huse/matrikler 2) de ikke ønsker stisystemet, som omkranser råstofgraven, fjernet som følge af råstofaktiviteten og 3) at sandflugt kan blive et stort problem for naboerne.

På baggrund af deres høringssvar har råstofmyndigheden d. 2 oktober 2019 afholdt møde med indvinder og besigtiget området. Ved mødet indvilgede indvinder i, af hensyn til naboer, at forøge afstand fra graveområdet til naboskel mod øst. Mindsteafstanden fra graveområde til naboskel mod øst bliver således 13 meter. Graveområdet ændres med den grønne markering i billedet nedenfor. Gul markering er indvindingsområdet, som det så ud med den gamle

råstoftilladelse. Grøn markering er den reducerede østlige afgrænsning af indvindingsområdet, som det ser ud med den nye råstoftilladelse.



Indvinder ansøger om tilladelse til råstofindvinding på samme vilkår, som indvinder hidtil har haft. Dog vil afstandskravet til naboer nu blive større end før. Stisystemet vil ikke blive fjernet som følge af råstofindvinding, idet stisystemet ligger så tæt på naboskel, at man med en råstoftilladelse, ikke kan få tilladelsen til at grave der. Sådan var det ved sidste råstoftilladelse og sådan er det ved denne råstoftilladelse.

I forhold til beskadigelse af naboers fundamenter og sandflugt problematikken kan der henvises til naturklagenævnets afgørelse fra 11 oktober 2000 (j.nr.: 97-41/400-0005 PIH), hvor naboer gjorde lignende indsigelser mod indvinders råstoftilladelse. Her lød klagenævnets afgørelse: ”En afstand på 20 meter (en afstand til naboskel, som naboer dengang gjorde krav på), i stedet for 10 – 12 m, fra indvindingsområdet til naboejendommene ses ikke at have en sådan betydning for risikoen for sandflugt, at det bør medføre en indskrænkning i indvindingsområdet. Endvidere er der ikke i sagen er fremlagt oplysninger, der indikerer, at råstofindvinding i området skulle medføre jordskred på de omkringliggende ejendomme.”. Da råstoftilladelsen er givet på samme vilkår som dengang, men med et nu yderligere begrænset indvindingsområde, er det råstofmyndighedens konkrete vurdering, at beskadigelse af fundament hos naboer ikke vil blive et problem. Sandflugtsproblematikken vil udgøre et problem på samme niveau som førhen. De fremsatte vilkår i afsnit 13 i råstoftilladelsen vil kunne begrænse støvproblematikken. Afsnit 13 lyder således:

*”Driften af virksomheden må ikke medføre støvgener uden for indvindingsområdet. Hvis det sker, skal der gøres noget for at forhindre støvet fra graven såvel som fra tilkørselsvejen i at opstå eller brede sig. Dette kan f.eks. ske ved vanding af interne veje og tilkørselsvej, depoter/lagerbunker og gravefronter mv.*

*Såfremt der fremkommer klager over støvgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende få mængden af støv fra arbejdspladsen målt af et firma, der er autoriseret til det, eller som Center for Natur, Miljø og Fritid har godkendt.”.*

### **Partshøring af udkast til råstoftilladelse**

De 8 personer som indsendte indsigelsesbrevet fik 7 oktober 2019 pr. E-mail tilsendt udkastet til ændringer til tilladelsen, som anført ovenfor under Forhøring. Borgere fik 14 dage til at kommentere på det. Borgerne meddelte kommunen 22. oktober 2019 pr. E-mail, at de var tilfredse med ovenfor beskrevne ændringer til råstoftilladelsen.

### **8. Orientering om den endelige afgørelse**

Den endelige tilladelse er sendt til:

Ansøger (indvinder)

Orienteringsmail med henvisning til kommunens hjemmeside er sendt til:

Ansøger

Naboer inden for 300 m. fra det ansøgte område.

Bornholms Museum fon@bornholmsmuseer.dk

Naturstyrelsen Bornholm bon@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening Bornholm bornholm@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening Bornholm Bornholm@dof.dk

Dansk Botanisk Forening nbu@snm.ku.dk

Friluftsrådet Bornholm posttilkurt@gmail.com

Kulturstyrelsen post@kulturstyrelsen.dk

TDC tdckabel@tdc.dk

Bornholms Energi og Forsyning beof@beof.dk

Formanden for Klemensker Land- & Byforening [johnny@fagerlund.com](mailto:johnny@fagerlund.com)

### **9. Bilag**

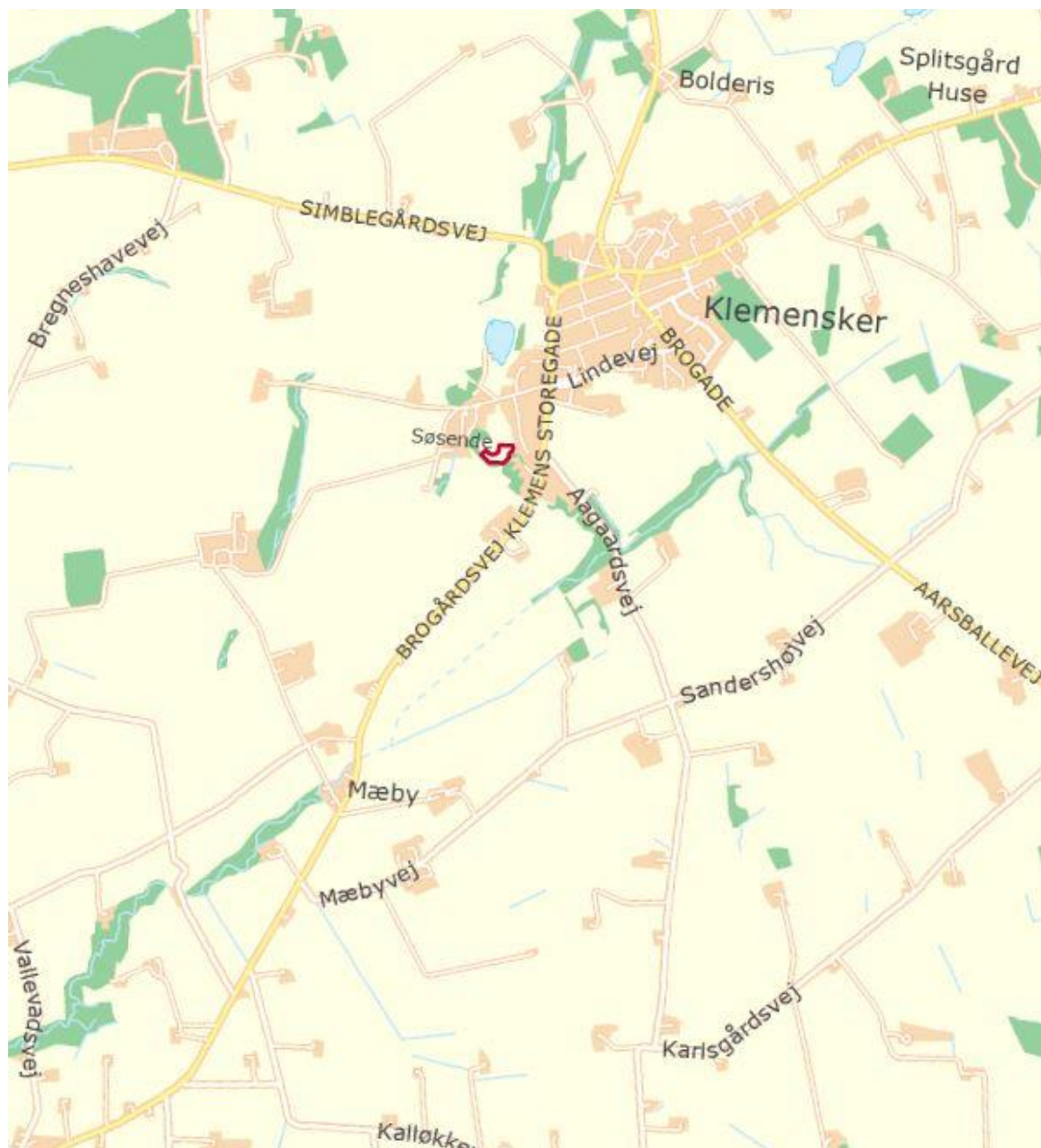
Kortbilag 1: Oversigtskort, der samtidig viser råstofplanens indvindingsområde

Kortbilag 2: Graveområde

Bilag A: Afgørelse om ikke-VVM-pligt

Bilag B: Graveplan og efterbehandlingsplan

## Kortbilag 1



Oversigtskort over placering af råstofgrav i Klemensker by

## Kortbilag 2



*Graveområde markeret med rød*

## Bilag A

### **Afgørelse om ikke VVM-pligt i forbindelse med tilladelse til indvinding af sand på del af matr. nr. 87ck, Klemensker, Bornholms Regionskommune**

Ansøger har den 1. februar 2018 søgt Bornholms Regionskommune om fortsat tilladelse til indvinding af sand på et ca. 0.5 ha stort areal med ovennævnte beliggenhed.

Råstofindvinding er omfattet af bilag 2 til *Bekendtgørelse nr. 1225 af 25/10/2018 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)*. Det betyder, at regionskommunen skal vurdere, om indvindingen medfører pligt til udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

#### **Afgørelse**

Bornholms Regionskommune har foretaget en vurdering af, om projektet må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-pligt). Bornholms Regionskommune har på baggrund af VVM-anmeldelsen vurderet, at projektet ikke er VVM-pligtigt. Dvs. at det er muligt at indvinde grus, sand og ler i graveområdet uden at udarbejde en miljøkonsekvensvurdering. Afgørelsen er truffet efter VVM-bekendtgørelsens § 21, stk. 1.

I afgørelsen lægges vægt på at miljøpåvirkningens omfang er af en sådan karakter, at projektet er en fortsættelse af den eksisterende anvendelse i området og i øvrigt ikke udgør en væsentlig påvirkning på miljøet.

#### **Ansøgningen**

Det ansøgte areal er ejet af indvinder. Bornholms Regionskommune har tidligere givet tilladelse til at indvinde råstoffer på arealet. Der gives tilladelse til en årlig indvindingsmængde på maksimalt 500 m<sup>3</sup>/år (regnet gennemsnitlig over en 3 års periode).

#### **Efterbehandling**

Området vil løbende blive efterbehandlet til naturområde. Efterbehandling udføres i henhold til de i tilladelsen anførte retningslinjer. Der er udarbejdet en efterbehandlingsplan, som kan læses i Bilag B.

#### **Naturforhold**

Der er ikke registreret beskyttede naturtyper på arealet. Projektet vurderes ligeledes ikke til at ville påvirke naturværdier uden for det ansøgte areal.

#### **Grundvandsforhold**

Råstofgraven ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, et OSD-område, samt i et grundvandsdannende opland til borer tilhørende Klemensker Vandværk. Dette medfører, at der er opstillet en række bestemmelser i råstoftilladelsen:

- At afgravning ikke sker lavere end 2 m over højeste grundvandsstand
- At der ikke sker aktiv sænkning af grundvandsstanden
- At brug og oplag af miljøfremmede stoffer sker med særlig omtanke og under tilsyn fra kommunen

#### **Fredninger og kulturinteresser**

Der er ingen fredninger eller oldtidsfund inden for området.

#### **Klagevejledning**

Bornholms Regionskommunes afgørelser efter planloven kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettiget er miljøministeren og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald, herunder landsdækkende organisationer og foreninger der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelsen.

Ifølge planlovens § 58 stk. 1 nr. 4, kan der kun klages over retlige spørgsmål. Det vil sige, at du f.eks. kan klage, hvis du mener, at kommunalbestyrelsen ikke har haft hjemmel til at træffe afgørelsen. Du kan derimod ikke klage over, at kommunalbestyrelsen efter din opfattelse burde have truffet en anden afgørelse.

**Klagefristen** følger råstofstilladelsens frist for at klage. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. En tilladelse må ikke benyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage indgives gennem klageportalen. Adgang til klageportalen sker via [www.borger.dk](http://www.borger.dk) eller [www.virk.dk](http://www.virk.dk). Du logger på typisk med NEM-ID, og klagen skrives direkte i portalen. Det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen undervejs. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, Teknik og Miljø, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra dato for bekendtgørelsen.

#### **Yderligere oplysninger**

Nærmere vejledning om klagemuligheder, klageberettigede og gebyrer mv. findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside [www.nmkn.dk](http://www.nmkn.dk).

## Bilag B

### Graveplan og efterbehandlingsplan

- Jf. kortbilag 2 er den vestlige halvdel af graveområdet færdiggravet. Fortsat indvinding vil foregå fra vest mod øst.
- Arealet skal efterbehandles løbende til natur. Afrømmet overjord udlægges. Højst ¼ af indvindingsområdet må stå åben uden efterbehandling. Skrænter anlægges i minimum 1:2. Afvigelser skal aftales med Center for Natur, Miljø og Fritid.
- Efter indvindingens ophør skal eventuelle anlæg fjernes. Endelig efterbehandling skal afsluttes inden 1 år fra indvindingens ophør (herunder tilladelses udløbsdato).
- Umiddelbart efter afsluttet efterbehandling skal indvinder meddele dette til Amtet med henblik på besigtigelse til godkendelse af efterbehandlingen. Eventuelle mangler skal udbedres inden for fastsat tidsfrist.
- I tilfælde af at indvindingen har været afbrudt længere end 1 år, kan Amtet forlange efterbehandlingen gennemført.
- I tilfælde af at tilladelsen tilbagekaldes efter råstoflovens § 10 eller § 24, indtræder efterbehandlingsforpligtigheden omgående, således at arbejdet skal være afsluttet inden for 1 år fra dato for tilbagekaldelsen

Kolofon: Bornholms Regionskommune, maj 2018  
Udarbejdet af: Center for Natur, Miljø og Fritid, afdelingen for Natur & Miljø  
Journalnummer: 01.09.00.P19-0058